

Onzekerheidsvarianten

De crisis op de financiële markten heeft de reële economie inmiddels hard getroffen. In de centrale projectie wordt ervan uitgegaan dat, na het 'crisisjaar' 2009, in de loop van 2010 een zeer voorzichtig economisch herstel optreedt. Het is echter denkbaar dat, onder invloed van economische stimuleringspakketten zoals voorgesteld in bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Europa, consumenten en producenten in binnen- en buitenland hun vertrouwen sneller hervinden. De toename van de vraag, en de productie die daarmee gepaard gaat, raakt de open Nederlandse economie direct. Variant A laat de gevolgen zien van een relevante wereldhandel die zich vanaf de tweede helft van dit jaar gunstiger ontwikkelt dan in de centrale projectie besloten ligt. Tevens is er in deze variant vanuit gegaan dat het vertrouwen van de Nederlandse consument zich enigszins herstelt, zodat de consumptieve bestedingen extra toenemen. De voorspoediger ontwikkeling in het buitenland stelt Nederlandse producenten in staat de export op te schroeven. De extra productie die dit tot gevolg heeft, lokt investeringen uit en stimuleert de werkgelegenheid. Samen met het herwonnen vertrouwen leidt dit laatste ertoe dat de particuliere consumptie toeneemt, ten opzichte van het centrale pad. Gecumuleerd (over 2009 en 2010) komt het BBP-volume in 2010 1,4% hoger uit. Het EMU-saldo zou in vergelijking met de basisprojectie in 2010 met 0,5%-punt verbeteren. Dat betekent wel dat zelfs in dit gunstige scenario het overheidstekort op ongeveer 5% van het BBP uitkomt.

Ook het tegengestelde, een verdere en langer durende verslechtering van de economische omstandigheden valt echter niet uit te sluiten. De wereldhandel kan verder afnemen door protectionistische maatregelen en financiële instellingen kunnen verder onder druk komen doordat debiteuren hun verplichtingen niet na kunnen komen vanwege de slechte economische situatie. Variant B toont daarom de gevolgen voor de Nederlandse economie, indien de groei van relevante wereldhandel in 2009 0,9%-punt lager uitkomt dan waar in de centrale projectie vanuit wordt gegaan en in 2010 zelfs 6,0%-punt lager (cumulatief 6,8%-punt lager). Dit drukt in eerste instantie de uitvoer. Minder uitvoer betekent dat er minder geproduceerd hoeft te worden. De BBP-groei komt in 2009 dan ook 0,2%-punt lager uit en in 2010 zelfs 1,8% lager (cumulatief komt het BBP dan 2,1%-punt lager uit in 2010). In dat geval zou de Nederlandse economie dus twee jaar op rij fors krimpen. De lagere productie leidt vervolgens tot een verder olopende werkloosheid. Onder invloed van tegenvallende belastinginkomsten en extra uitgaven aan uitkeringen verslechtert het EMU-saldo in 2010 nog verder dan besloten in het basispad.

Effecten van**A: Gunstiger ontwikkeling van de relevante wereldhandel en toenemend consumentenvertrouwen****B: Tegenvallende ontwikkeling van de relevante wereldhandel**

	A		B	
	2009	2010	2009	2010
	cumulatieve afwijkingen in %			
Relevante wereldhandel, volume	1,0	3,9	- 0,9	- 6,8
Invoerprijs goederen	0,0	0,0	0,0	0,0
Lange rente (niveau in %)	0,0	0,0	0,0	0,0
Olieprijs (Brent, niveau in dollars per vat)	0,0	0,0	0,0	0,0
Contractloon marktsector	0,1	0,6	- 0,1	- 1,0
Consumentenprijsindex (CPI)	0,0	0,1	0,0	- 0,2
Bruto binnenlands product (BBP), volume	0,3	1,4	- 0,2	- 2,1
Particuliere consumptie, volume	0,3	0,9	- 0,1	- 0,7
Investeringen bedrijven (excl. woningen), volume	1,1	5,4	- 0,8	- 6,8
Uitvoer goederen (exclusief energie), volume	0,8	3,0	- 0,7	- 5,6
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	- 0,1	0,6	0,1	- 0,5
Arbeidsinkomensquote marktsector (niveau)	- 0,4	- 0,6	0,3	1,4
EMU-saldo (niveau, % BBP)	0,1	0,5	0,0	- 0,7